



# *Vergelijking van gas- en elektriciteitsprijzen 2017*

## Rapport voor het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

29 mei 2018



Jan Willem Velthuisen  
Chief Economist, Partner  
M: +31 (0)6 2248 3293  
jan.willem.velthuisen@pwc.com

**PricewaterhouseCoopers Advisory N.V.**  
Thomas R. Malthusstraat 5  
1066 JR Amsterdam  
Postbus 9616  
1006 GC Amsterdam  
T: 088 792 00 20  
F: 088 792 96 40  
www.pwc.nl

Ministerie van Economische Zaken  
T.a.v. de heer Jan Hendriks  
Postbus 20401  
2500 EK Den Haag

---

**Betreft: Rapport 'Vergelijking gas- en elektriciteitsprijzen'**

Geachte heer Hendriks,

Hierbij gaat een vergelijking van de gas- en elektriciteitsprijzen in Nederland, Duitsland, België en Frankrijk.

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft aan PwC gevraagd onderzoek te doen naar de hoogte van de elektriciteits- en gasprijzen in Nederland en enkele omliggende landen. Daarbij maken wij gebruik van de methode die eerder is toegepast bij onze onderzoeken naar de elektriciteit- en gasprijzen in respectievelijk 2014 en 2015. Dit rapport is opgesteld conform de afspraken vastgelegd in de opdrachtbevestiging d.d. 16 maart 2018.

In onze analyse hebben wij aannames en vereenvoudigingen gemaakt, onder andere omdat niet alle relevante informatie publiek beschikbaar is, en omdat datadefinities kunnen verschillen tussen landen en regio's. In aanvulling op de generieke profielen is in de praktijk sprake van specifieke uitzonderingen op heffingen en belastingen. Om hier rekening mee te houden, laten wij de geschatte energierekening waar nodig en mogelijk met en zonder deze reducties zien. Feitelijke individuele energierekeningen kunnen uiteraard op onderdelen afwijken van de hier gepresenteerde gestileerde rekeningen.

Met vriendelijke groet,

Prof. dr. Jan Willem Velthuisen

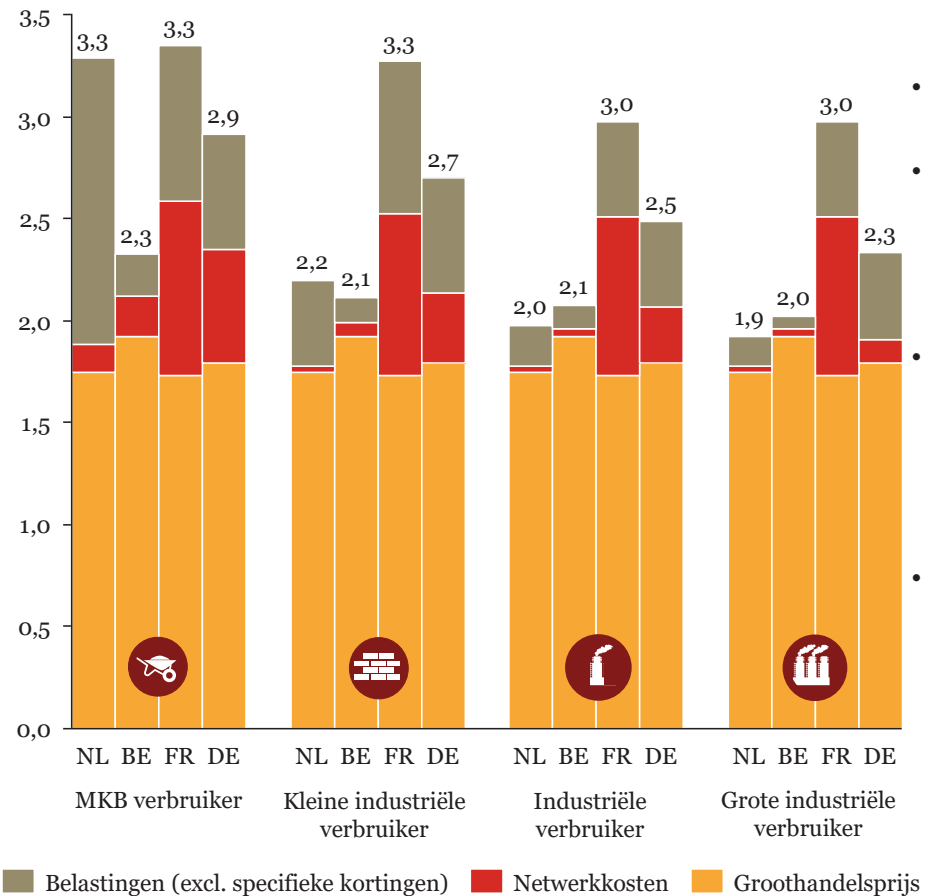
# Contents

<b>Management Samenvatting</b>	<b>4</b>
<b>Aanpak</b>	<b>7</b>
<b>Resultaten gasprijs</b>	<b>9</b>
<b>Resultaten elektriciteitsprijs</b>	<b>14</b>
<b>Aannames en gedetailleerde resultaten</b>	<b>19</b>
<b>Over dit rapport</b>	<b>35</b>

# *Management Samenvatting*

## De totale gasrekening in Nederland laat, sterker dan in andere landen, een degressief profiel zien, vooral gedreven door de energiebelasting

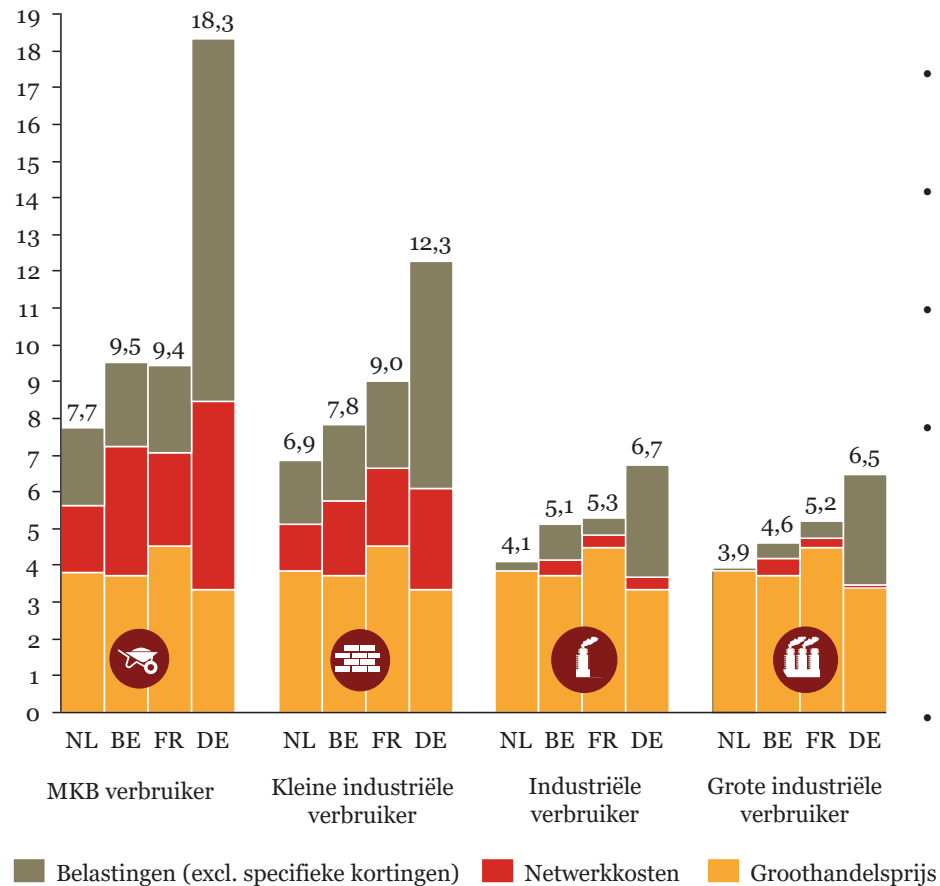
### Integrale gasrekening (exclusief verkoopmarges) per verbruikersprofiel in 2017 (ct/kWh)



- In de grafiek hiernaast is per land de gasrekening weergegeven voor alle vier de onderzochte verbruikersprofielen. Het totale bedrag wordt uiteengezet in drie componenten (groothandelsprijs, netwerkkosten en belastingen).
- De groothandelsprijzen voor gas (in oranje) zijn in Nederland vergelijkbaar met de prijzen in andere bestudeerde landen.
- De netwerkkosten (in rood) in Nederland zijn lager dan in andere landen. Het Nederlandse netwerkstarief heeft geen degressief karakter. Dat geldt ook voor Frankrijk, waar de netwerkkosten voor alle profielen het hoogst zijn. In België en Duitsland kennen de netwerkstarieven wel een degressief karakter.
- De figuur geeft de belastingen per profiel weer (in grijs), inclusief mogelijke kortingen en uitzonderingen die grotendeels generiek van toepassing zijn op de verbruikers binnen verbruikersprofiel. De Nederlandse belasting laat een relatief sterk degressief profiel zien. Voor de grote verbruikers zijn de tarieven in Nederland en België het laagst.
- In sommige landen komen bedrijven ook in aanmerking voor specifieke belastingkortingen of uitzonderingen, afhankelijk van bepaalde bedrijfskenmerken of de sector waarin zij actief zijn. Voor individuele bedrijven kan dit ertoe leiden dat de belastingdruk in de praktijk minimaal is (zie pagina 13). Details van de precieze aanpak zijn te vinden in het hoofdstuk Aannames en gedetailleerde resultaten.

## *De totale elektriteitsprijzen kennen in alle landen een vrij sterk degressief karakter. De totale prijs in Nederland ligt voor alle profielen het laagst*

### **Integrale elektriteitsrekening (exclusief verkoopmarges) per verbruikersprofiel in 2017 (ct/kWh)**



- In de grafiek hiernaast is per land de elektriteitsrekening weergegeven voor alle vier de onderzochte verbruikersprofielen. Het totale bedrag wordt uiteengezet in drie componenten (groothandelsprijs, netwerkkosten en belastingen).
- De analyse laat zien dat de elektriteitsprijzen een sterk degressief profiel kennen. Dit wordt vooral gedreven door verschillen in belastingen en netwerkkosten.
- De groothandelsprijzen (in oranje) voor elektriciteit in Nederland zijn vergelijkbaar met de andere bestudeerde landen. In Frankrijk liggen de groothandelsprijzen voor elektriciteit wat hoger.
- De netwerktarieven (in rood) kennen in alle landen een degressief karakter. De netwerktarieven in Nederland zijn voor alle profielen relatief laag ten opzichte van de andere landen.
- De figuur geeft de belastingen per profiel weer (in grijs), inclusief mogelijke kortingen en uitzonderingen die grotendeels generiek van toepassing zijn op de verbruikers binnen verbruikersprofiel. In Nederland en België heeft de energiebelasting een degressieve tariefstructuur. In Duitsland en Frankrijk is er geen degressieve tariefstructuur, maar is de energiebelasting in de praktijk wel degressief door kortingen en uitzonderingen die gericht zijn op de grotere verbruikersprofielen.
- In sommige landen komen bedrijven in aanmerking voor specifieke belastingkortingen of uitzonderingen, afhankelijk van bepaalde bedrijfskenmerken of de sector waar zij in actief zijn. Voor individuele bedrijven kan dit ertoe leiden dat de belastingdruk in de praktijk minimaal is (zie pagina 18). Details van de precieze aanpak zijn te vinden in het hoofdstuk Aannames en gedetailleerde resultaten.

# *Aanpak*

## ***Voor vier verschillende gebruiksprofielen vergelijken we de volgende componenten in Nederland en omliggende landen; groothandelsprijzen, netwerktarieven en belastingen***

### **Gebruiksprofielen – jaarlijks verbruik**





<b>Profielen</b>	<b>Elektriciteit (kWh/jaar)</b>	<b>Gas ((N)m<sup>3</sup>/jaar)</b>
MKB verbruiker	500.000	500.000
Kleine industriële verbruiker	2.000.000	5.000.000
Industriële verbruiker	100.000.000	35.000.000
Grote industriële verbruiker	2.500.000.000	350.000.000

- In deze analyse onderzoeken we de gas- en elektriciteitsprijzen in Nederland en omliggende landen (België, Frankrijk en Duitsland) voor het jaar 2017.
- In deze analyse kijken we alleen naar grote energieverbruikers (huishoudens en kleine MKB verbruikers, die minder dan 500.000 kWh elektriciteit en 500.000 m<sup>3</sup> gas gebruiken, zijn dus geen onderdeel van deze analyse).
- Om de verschillen tussen de onderzochte landen inzichtelijk te maken hebben we vier gebruiksprofielen geïdentificeerd voor zowel gas als elektriciteit. Deze profielen zijn gebaseerd op jaarlijks verbruik (zie tabel hierboven) en gecontracteerde capaciteit.
- De analyse van de energieprijzen gaat aan de hand van een bottom-up approach. We analyseren de verschillende componenten waar de energieprijzen uit bestaat en komen zo tot de totale energieprijzen.
- De verschillende onderdelen van de energieprijzen kunnen worden ingedeeld in drie componenten, namelijk; grondstofprijs, netwerkkosten en belastingen. De eventuele verkoopmarge die een leverancier maakt op de verkoop van gas en elektriciteit blijft buiten beschouwing, omdat er 1) voor zover ons bekend geen publieke informatie over beschikbaar is en 2) de verkoopmarge, voor zover die al zou verschillen tussen landen, vermoedelijk een beperkt effect zal hebben op de vergelijkingen tussen landen.
- In het volgende hoofdstuk zijn de resultaten voor gas te vinden, in het hoofdstuk daarna voor elektriciteit. De hoofdstukken beginnen met een overzicht van de gehanteerde aannames per verbruikersprofiel en bevatten daarna de belangrijkste resultaten.
- In het hoofdstuk Aannames en gedetailleerde resultaten zijn gedetailleerdere overzichten van de resultaten opgenomen voor de verschillende landen, net als de gebruikte aannames.



# *Resultaten gasprijs*

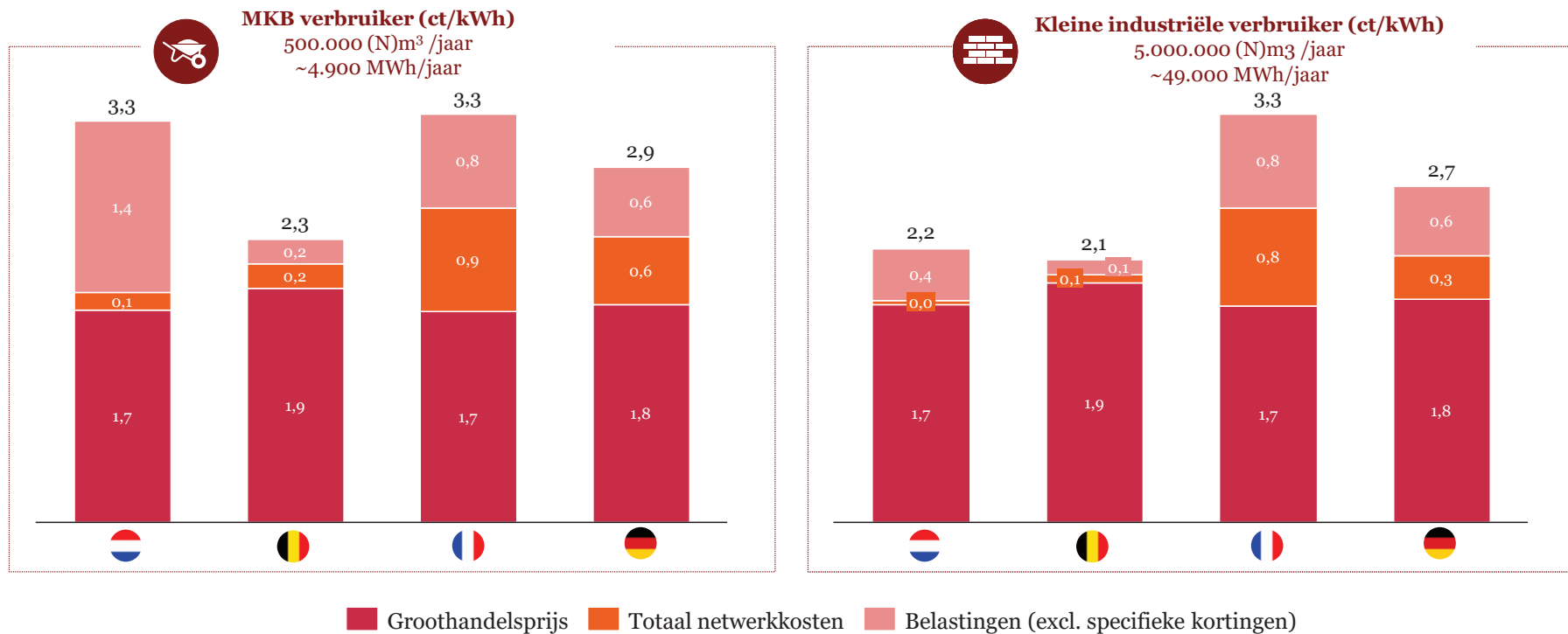
## Gas - Detailweergave van behandelde gebruiksprofielen

Profielen					
		MKB verbruiker	Kleine industriële verbruiker	Industriële verbruiker	Grote industriële verbruiker
Jaarlijkse vraag	(N)m <sup>3</sup> /jaar	500.000	5.000.000	35.000.000	350.000.000
	MWh/jaar*	4.871	48.710	340.973	3.409.731
Bedrijfstijd	Uren/jaar	2.000	4.000	7.000	8.000
Gecontracteerde capaciteit**	NL	1	10,1	71	710
	MW DE, BE, FR	0,8	8,2	56,8	568,2
Type aansluiting		Lage druk	Hoge druk	Hoge druk	Hoge druk
Niveau aansluiting		Via regionaal netwerk (DSO)	Via landelijk / federaal netwerk (TSO)	Via landelijk / federaal netwerk (TSO)	Via landelijk / federaal netwerk (TSO)

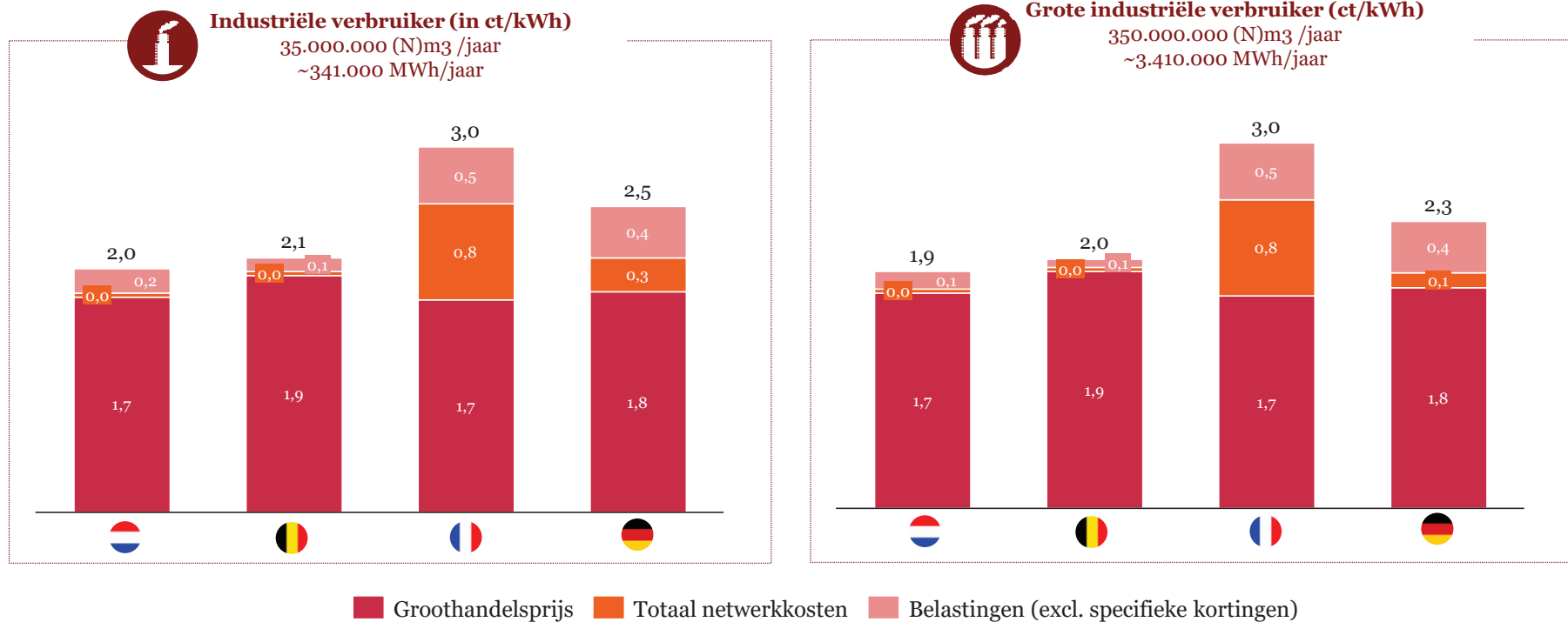
\* De omrekening van (N)m<sup>3</sup> en MWh is op basis van calorische bovenwaarde van 35,17MJ, resulterend in de conversiewaarde van 9,74.

\*\* De netwerkkosten voor Nederlandse verbruikers worden bepaald aan de hand van het piekgebruik, in tegenstelling tot België, Duitsland en Frankrijk.

## Voor MKB en kleine industriële verbruikers kent België de laagste integrale gasrekening, de rekening is het hoogst in Frankrijk

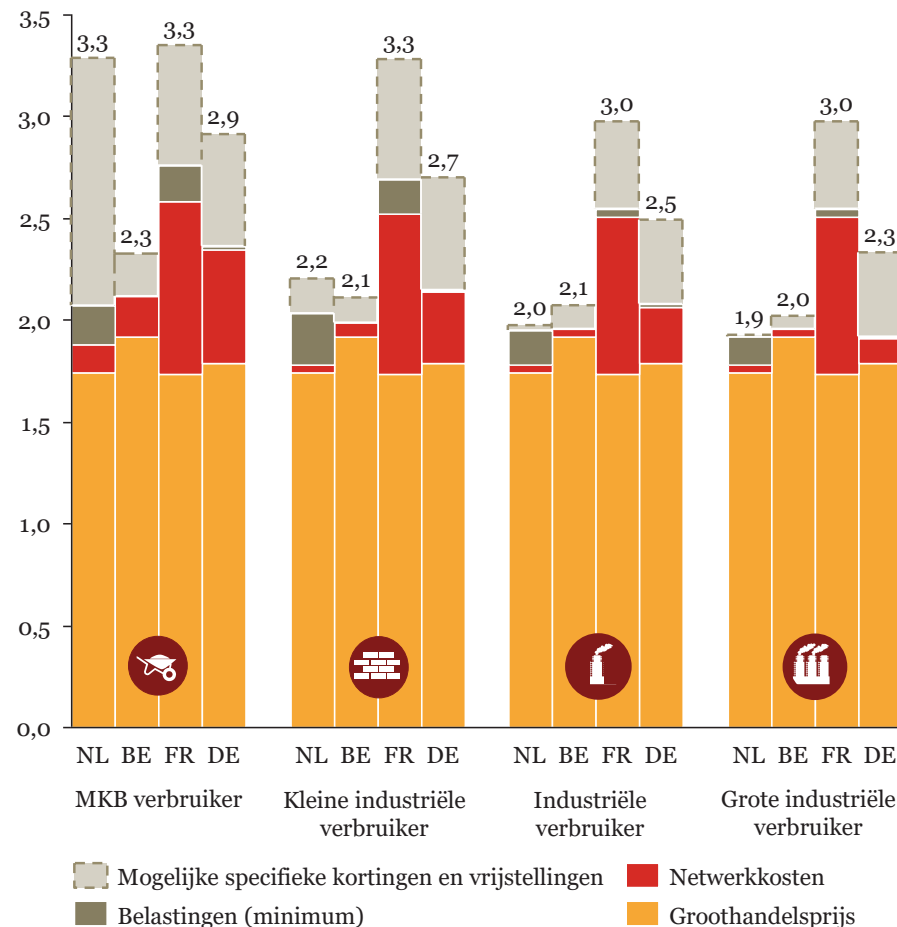


## België en Nederland kennen de laagste integrale gasprijs voor de grootste verbruikers.



## De daadwerkelijke belastingdruk voor individuele bedrijven kan verschillen, omdat als gevolg van specifieke kortingen en uitzonderingen





### Integrale gasrekening (exclusief verkoopmarges) per verbruikersprofiel in 2017 (ct/kWh)



- In de grafiek hiernaast is per land de gasrekening weergegeven voor vier de onderzochte verbruikersprofielen. Het belastingtarief is uiteengezet in twee componenten. De donkergrijze balk is het minimale bedrag dat door alle verbruikers betaald wordt, omdat er geen aanvullende kortingen of vrijstellingen beschikbaar zijn. De lichtgrijze balk weerspiegelt de beschikbare kortingen en vrijstellingen op het niveau van *specifieke* sectoren of individuele bedrijven. In het hoofdstuk Aannames en gedetailleerde resultaten is verder beschreven welke tarieven worden meegenomen in welke situatie.
- In Nederland bestaat een aantal specifieke uitzonderingen op het standaard degressieve tarief op aardgas, bijvoorbeeld:
  - Verlaagd tarief voor gebruik van aardgas in de glastuinbouw;
  - Een vrijstelling voor ander gebruik dan als brandstof (bijv. grondstof), geen heffing en nultarief voor (brandstof)(eigen) gebruik in de inrichting waarin het aardgas is ontstaan;
  - Inputvrijstelling voor gebruik van aardgas bij elektriciteitsopwekking in een installatie met een elektrisch rendement van minimaal 30% (“WKK of gascentrale”); en
  - Vrijstelling voor gebruik in metallurgische procedés.
- In de andere landen is de minimale belastingdruk (dat deel waarvoor geen korting of vrijstelling meer voor beschikbaar is) lager dan in Nederland. In Frankrijk bestaat er een uitzondering voor de algemene energiebelasting (TICGN), maar moet de belasting over de netwerkkosten (CTA) wel worden betaald. In België en Duitsland is het minimum tarief (bijna) nul.

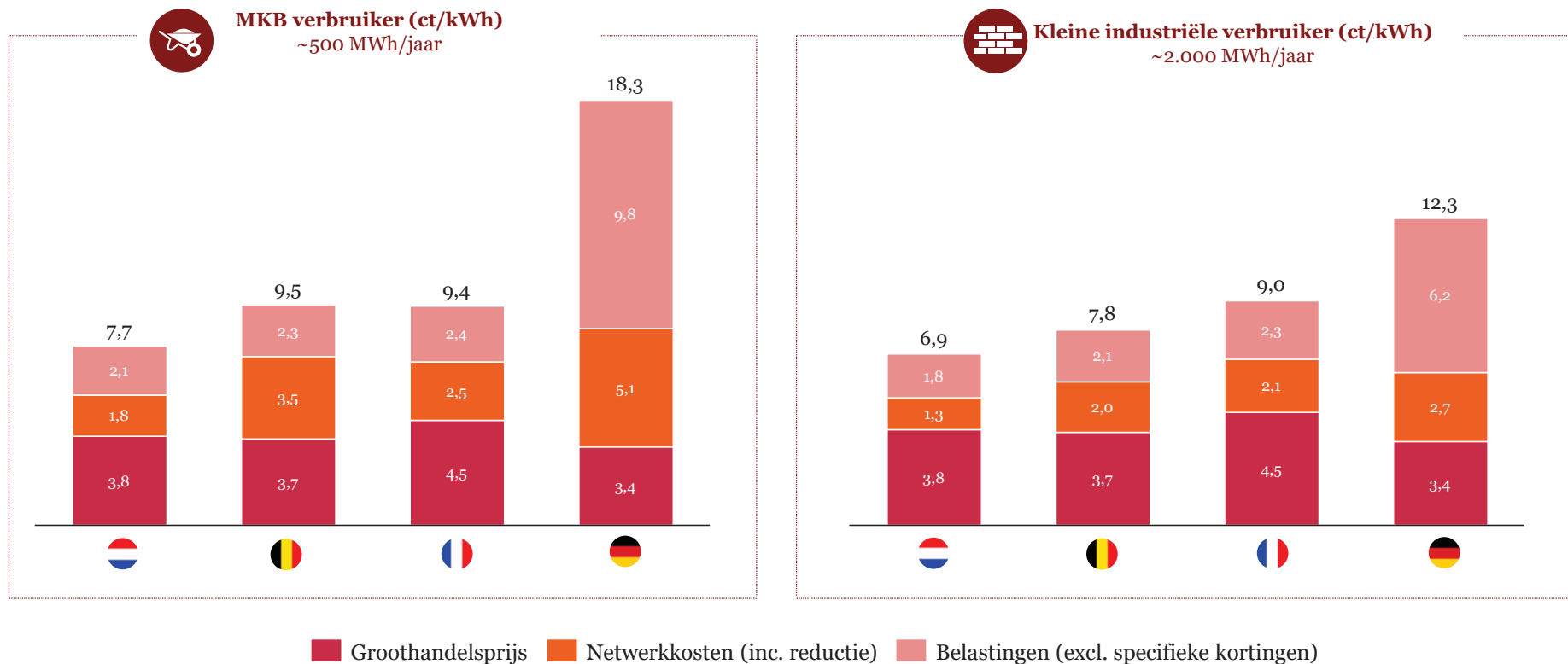
# *Resultaten elektriciteitsprijs*

## *Elektriciteit - Detailweergave van behandelde gebruiksprofielen*

Profielen					
		MKB verbruiker	Kleine industriële verbruiker	Industriële verbruiker	Grote industriële verbruiker
Jaarlijkse vraag	kWh/jaar	500.000	2.000.000	100.000.000	2.500.000.000
Peak vraag	kW	250	500	14.286	312.500
Bedrijfstijd	uren/jaar	2.000	4.000	7.000	8.000
Niveau aansluiting	kV	1-26kV (MV)	26-36kV (HV/MV)	150kV (HV)	220kV (HV/EHV)

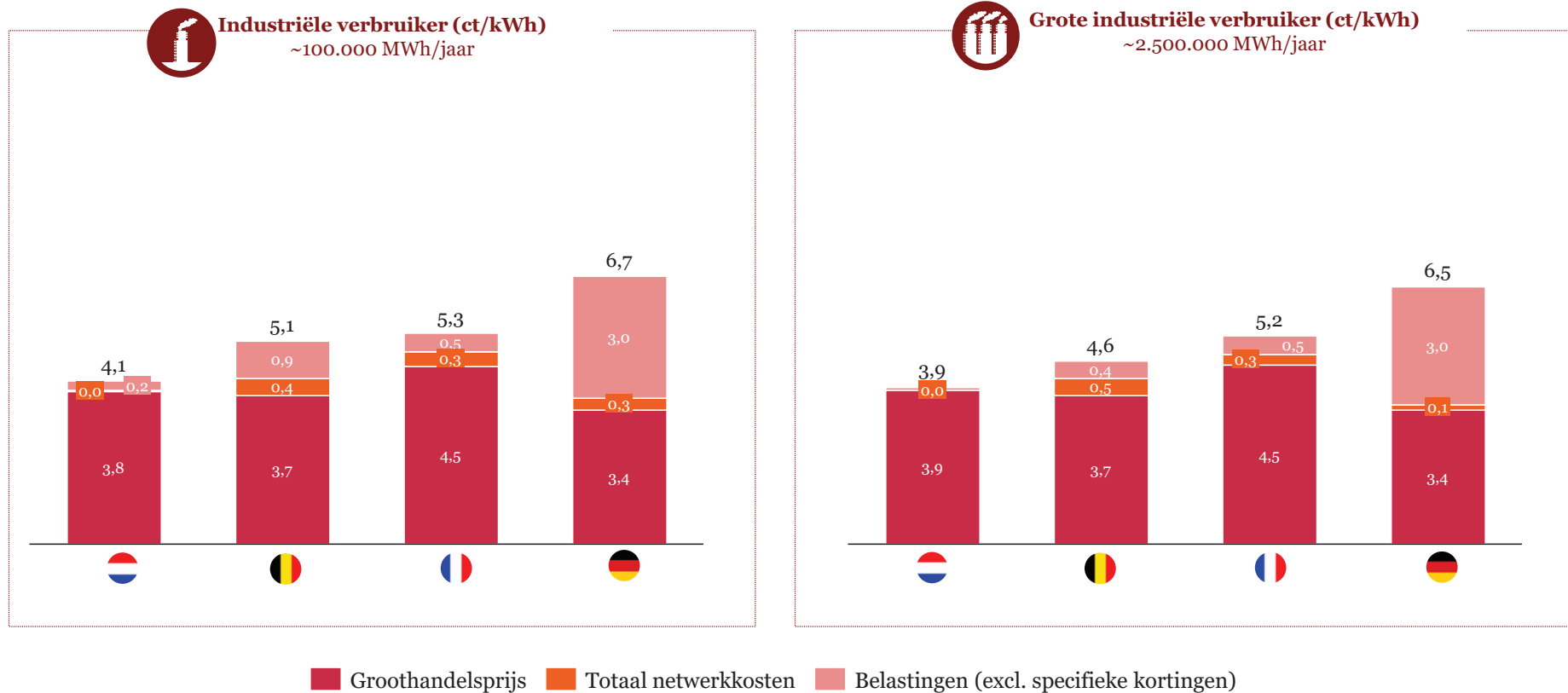
\* De netwerkkosten voor Nederlandse verbruikers worden bepaald aan de hand van de piekgebruik, in tegenstelling tot België en Duitsland.

## *De totale elektriteitsprijs voor MKB verbruikers en kleine industriële verbruikers is in Duitsland aanzienlijk hoger dan in de andere landen, gedreven door hogere netwerkkosten en belastingen*



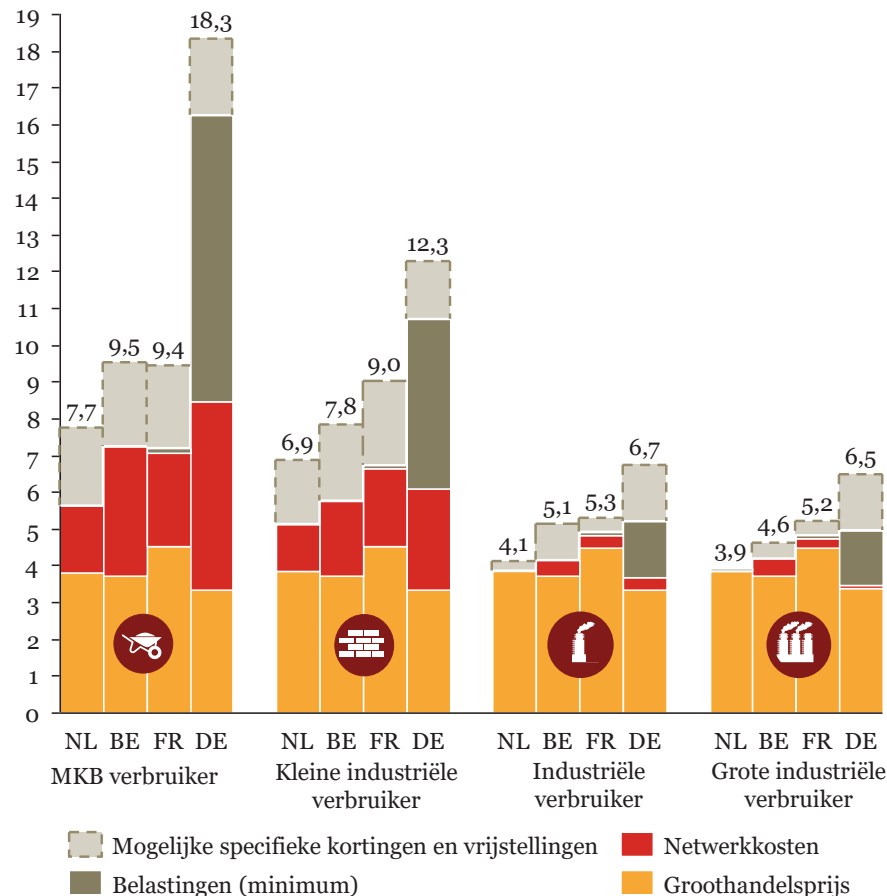


## *De elektriciteitsprijs voor industriële verbruikers is relatief laag in Nederland. De elektriciteitsprijs voor grootverbruikers in Duitsland en Frankrijk wordt gedreven door belastingreducties*



## Alleen in Duitsland is er een hoge minimale belastingdruk, in alle andere landen hangt de te betalen belasting sterk af van de specifieke situatie

### Integrale elektriciteitsrekening (exclusief verkoopmarges) per verbruikersprofiel in 2017 (ct/kWh)



- In de grafiek hiernaast is per land de elektriciteitsrekening weergegeven voor vier de onderzochte verbruikersprofielen. Het belastingtarief is uiteengezet in twee componenten. De donkergrijze balk is het minimale bedrag dat door alle verbruikers betaald wordt, omdat er geen aanvullende kortingen of vrijstellingen beschikbaar zijn. De lichtgrijze balk weerspiegelt de beschikbare kortingen en vrijstellingen op het niveau van *specifieke* sectoren of individuele bedrijven. In het hoofdstuk Aannames en gedetailleerde resultaten is verder beschreven welke tarieven worden meegenomen in welke situatie.
- In Nederland en België bestaan er volledige uitzonderingen voor bedrijven in specifieke situaties die voor specifieke gevallen kunnen leiden tot een minimale belastingdruk van nul. In Frankrijk is het minimaal te betalen bedrag erg klein, de rest wordt uitgezonderd in specifieke gevallen. In Duitsland is er een groot deel van de typen belastingen dan niet valt onder uitzonderingen of kortingen, dit is vooral het geval voor de kleinere verbruikersprofielen en wordt gedreven door de EEG Umlage.

# ***Aannames en gedetailleerde resultaten***

# *Overzicht gasrijzen*

## Algemene aannames en methodologie gasprijzen

Prijscomponent	Aannames/ methodologie
<b>Groothandelsprijs</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>De groothandelsprijs is bepaald door de gemiddelden van de dagwaarden van year-forward prijzen en van day-ahead prijzen te nemen over het jaar 2017. De prijzen zijn ontleend aan Bloomberg.</li> <li>Voor grote verbruikers bestaat de mogelijkheid om direct met de leverancier een contract af te sluiten over prijs en afname. Omdat dit buiten de reguliere markt valt is daar geen data over beschikbaar. Deze contracten zijn niet meegenomen in deze analyse.</li> <li><b>BE:</b> Voor de Belgische markt is er geen year forward prijs beschikbaar, daarom gebruiken we als een proxy hiervoor de 1 maand forward prijzen.</li> <li><b>FR:</b> De Franse markt bestaat uit twee delen, noord en zuid. Omdat Noord de grootste markt is, worden de prijzen op deze markt gebruikt. In Frankrijk worden verschillende prijzen gehandhaafd voor verbruikers boven de 10 GWh, alle verbruikersprofielen handelen op deze markt.</li> <li><b>DE:</b> Op de Duitse gasmarkt zijn twee partijen actief; Gaspool en NCG. Het gemiddelde van deze twee prijzen is meegenomen.</li> </ul>
<b>Netwerkkosten</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>De netwerkkosten worden in alle landen gereguleerd door de toezichthouder. Een onderdeel van de netwerkkosten zijn de meettarieven. Deze zijn in Nederland niet gereguleerd. Data is niet beschikbaar. Verder zijn deze bedragen vooral voor grootverbruikers verwaarloosbaar. Daarom zijn meettarieven in alle landen buiten beschouwing geladen.</li> <li><b>NL:</b> Voor gebruiksprofiel 1 (aangesloten op het DSO netwerk) is een gewogen gemiddelde genomen van de netwerktarieven die voor de individuele netbeheerders zijn voorgeschreven door ACM. De netwerkkosten voor profiel 2-4 zijn gebaseerd op gemiddelden van door GasUnie gepubliceerde data over tarieven die zij hanteert voor directe aansluitingen op het gasnet.</li> <li><b>BE:</b> Er bestaan grote verschillen tussen de gewesten Wallonië en Vlaanderen enerzijds, en Brussel anderzijds met betrekking tot netwerkkosten. Om dit goed in kaart te brengen is er een gemiddelde genomen van een aantal DSO's in de verschillende gewesten, gewogen op basis van het aandeel van het industrie BBP.</li> <li><b>FR:</b> In Frankrijk zijn er twee TSO's die allebei een deel van de markt waarin de vier profielen zich bevinden bedienen. Voor de netwerktarieven wordt een gemiddelde gebruikt van de tarieven die door de twee netbeheerders gehanteerd worden.</li> <li><b>DE:</b> De netwerkkosten zijn gebaseerd op gemiddelden van de betaalde tarieven in Duitsland in 2017.</li> </ul>

## Algemene aannames en methodologie belastingen (vervolg)

- Voor alle profielen wordt BTW buiten beschouwing gelaten
- Er wordt een onderscheid gehanteerd tussen generiek geldende kortingen en vrijstellingen (voor alle verbruikers in een verbruikersprofiel), die zijn meegenomen in de “Belastingen” (kolom links) en kortingen en vrijstellingen op basis van specifieke sectoren of bedrijfskenmerken die zijn meegenomen in “Mogelijke specifieke kortingen en vrijstellingen” (kolom rechts).
- Specifieke landelijke aannames zijn als volgt:

Land	Belastingen (excl. specifieke kortingen)	Specifieke belastingkortingen of vrijstellingen
<b>Nederland</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Standaard tarieven energiebelasting en Opslag Duurzame Energie op gas (Profiel 1-4)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Verlaagd tarief voor gebruik in de glastuinbouw (Profiel 1-4). Vrijstellingen voor: metallurgische procedés, duaal verbruik en een input vrijstelling voor gebruik in WKK-installaties en gascentrales. Geen sprake van heffing en nihil tarief van toepassing voor (brandstof)(eigen) gebruik op de productielocatie.</li> </ul>
<b>België</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Standaardtarieven voor Profiel 1</li> <li>• Gereduceerd federale bijdrage voor profiel 2-4 bij toepassing van lange termijn-energieprogramma's voor energie-intensieve industrieën (een jaarlijks energieverbruik van ten minste 0,1 PJ)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Er bestaat een uitzondering op de energiebijdrage voor specifieke gevallen, bijvoorbeeld het gebruik van aardgas als grondstof in industriële processen of in mineralogische processen is volledig vrijgesteld van de energiebijdrage.</li> </ul>
<b>Frankrijk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Standaardtarieven voor Profiel 1-2</li> <li>• Voor Frankrijk bestaan er gereduceerde tarieven (0,152 ct/kWh) voor energie intensieve industrie dat deel uitmaakt van het ETS systeem en een gereduceerd tarief voor bedrijven die significant CO<sub>2</sub>-weglekrisico hebben als gevolg van indirecte emissiekosten (0,16 ct/kWh). In deze analyse nemen we voor de twee grootste verbruikersprofielen een gemiddelde van deze twee reducties</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Er bestaan complete uitzonderingen op de energiebelasting voor bedrijven die aardgas niet als grondstof gebruiken (maar voor verwarming, bijvoorbeeld), gebruik in het productieproces van niet-metaalhoudende mineralen, elektriciteitsproductie, warmtekrachtkoppeling, etc.</li> <li>• In deze gevallen is alleen de heffing over de totale netwerkkosten van toepassing</li> </ul>
<b>Duitsland</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Voor de algemene belasting op gas gebruiken we een gereduceerd tarief dat van toepassing is als het gas gebruikt wordt voor verwarming of het draaien van gas turbines en interne verbrandingsmotoren (§ 2 III No.4 Energy Tax Act). In de praktijk komt een groot deel van de bedrijven in aanmerking voor deze reductie</li> <li>• Ook wordt de biogas heffing (Biogaskostenwälzung) voor alle profielen meegenomen, maar dit bedrag is erg laag</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Er bestaan additionele kortingen of zelfs complete uitzondering, bijvoorbeeld als aardgas gebruikt wordt op het terrein van een gasproductie bedrijf voor het onderhoud van productie (§ 44 Energy Tax Act) of als vloeibaar aardgas wordt gebruikt voor het opereren of voor het onderhoud van vervoer (§ 44 subpara. 2b Energy Tax Act), productie van specifieke goederen, etc.</li> </ul>

## Overzicht 2017 gasprijs componenten NL

### Uitsplitsing gasprijs Nederland

Prijs componenten	Beschrijving	Eenheid	MKB gebruiker	Kleine industriële gebruiker	Industriële gebruiker	Grote industriële gebruiker
Groothandelsprijs		ct/kWh	1,744	1,744	1,744	1,744
Netwerkkosten		ct/kWh	0,137	0,035	0,035	0,035
Vastrecht	Vaste kosten per jaar	ct/kWh	0,000	-	-	-
Capaciteitsafhankelijk tarief	Tarief voor het gebruik van het distributie netwerk	ct/kWh	0,132	-	-	-
Connectie tarief	Periodieke aansluitvergoeding	ct/kWh	0,004	-	-	-
Exit tarief	Tarief voor exitpunt, gereguleerd door ACM	ct/kWh	-	0,026	0,026	0,026
Transportdienst	Bestaande uit; Balanceringsstarief, kwaliteitsconversietarief, tarief voor bestaande aansluiting	ct/kWh	-	0,009	0,009	0,009
Belastingen (excl. specifieke kortingen)		ct/kWh	1,408	0,420	0,196	0,144
Belasting op gas	Degressieve belasting op gasverbruik	ct/kWh	1,302	0,380	0,177	0,130
Opslag duurzame energie op gas	Een degressieve opslag op gassverbruik	ct/kWh	0,106	0,040	0,019	0,014
<b>Integrale gasprijs</b>		<b>ct/kWh</b>	<b>3,289</b>	<b>2,199</b>	<b>1,975</b>	<b>1,923</b>

## Overzicht 2017 gasprijs componenten BE



### Uitsplitsing gasprijs België

Prijs componenten	Beschrijving	Eenheid	MKB gebruiker	Kleine industriële gebruiker	Industriële gebruiker	Grote industriële gebruiker
Groothandelsprijs		ct/kWh	1,922	1,922	1,922	1,922
Netwerkkosten		ct/kWh	0,198	0,066	0,037	0,036
Transmissiekosten	Bestaande uit exittarief, entrytarief en commodity fee	ct/kWh	0,037	0,038	0,037	0,036
Distributiekosten	Tarief voor het gebruik van het distributie netwerk	ct/kWh	0,162	0,028	-	-
Belastingen (excl. specifieke kortingen)		ct/kWh	0,204	0,123	0,112	0,063
Energie bijdrage		ct/kWh	0,100	0,054	0,054	0,054
Federale bijdrage	Algemene energibelasting geheven op nationaal niveau	ct/kWh	0,057	0,057	0,057	0,007
Regionale bijdrage	Bestaande uit; Vlaanderen - Bijdrage Energiefonds Wallonië - Connection fee Brussels - Publieke service fee	ct/kWh	0,002	0,002	0,002	0,002
Niet netwerkgerelateerde bijdragen	Alleen toepasbaar op kleinere verbruikers	ct/kWh	0,045	0,011	-	-
<b>Integrale gasprijs</b>		<b>ct/kWh</b>	<b>2,324</b>	<b>2,111</b>	<b>2,071</b>	<b>2,021</b>



## Overzicht 2017 gasprijs componenten FR

### Uitsplitsing gasprijs Frankrijk

Prijs componenten	Beschrijving	Eenheid	MKB gebruiker	Kleine industriële gebruiker	Industriële gebruiker	Grote industriële gebruiker
Groothandelsprijs		ct/kWh	1,732	1,732	1,732	1,732
Netwerkkosten		ct/kWh	0,851	0,791	0,775	0,774
Delivery fixed charge	Vast deel dat betaald wordt voor het gebruik maken van het netwerk	ct/kWh	0,088	0,009	0,001	0,000
Delivery capacity charges (TCL)	Tarief dat betaald wordt over de capaciteit van de aansluiting	ct/kWh	0,167	0,171	0,169	0,169
Entry capacity charges (TCE)	Tarief dat betaald wordt over de ingang van de aansluiting	ct/kWh	0,596	0,611	0,605	0,605
Belastingen (excl. specifieke kortingen)		ct/kWh	0,765	0,752	0,469	0,468
TICGN	Taxe intérieure de consommation sur le gaz naturel (TICGN) - Heffing over gebruik van gas	ct/kWh	0,588	0,588	0,588	0,588
CTA	CTA (transport/distribution) – heffing over de totale netwerkkosten die gemaakt worden door de verbruiker	ct/kWh	0,177	0,164	0,037	0,036
Belastingen reductie	Reductie voor bedrijven onder het ETS systeem en/of weglekrisico	ct/kWh	-	-	(0,156)	(0,156)
<b>Integrale gasprijs</b>		<b>ct/kWh</b>	<b>3,348</b>	<b>3,275</b>	<b>2,975</b>	<b>2,974</b>

## Overzicht 2017 gasprijs componenten DE



### Uitsplitsing gasprijs Duitsland

Prijs componenten	Beschrijving	Eenheid	MKB gebruiker	Kleine industriële gebruiker	Industriële gebruiker	Grote industriële gebruiker
Groothandelsprijs		ct/kWh	1,791	1,791	1,791	1,791
Netwerkkosten		ct/kWh	0,558	0,347	0,275	0,118
Capaciteit (Leistungspreis)	Tarief dat betaald wordt over de capaciteit van de aansluiting	ct/kWh	0,284	0,186	0,147	0,046
Arbeidskosten (Arbeitspreis)	Tarief dat betaald wordt om te compenseren voor de arbeid die geleverd wordt	ct/kWh	0,274	0,160	0,128	0,073
Belastingen (excl. specifieke kortingen)		ct/kWh	0,560	0,561	0,423	0,423
General energy tax	Algemene energiebelasting (gereduceerd tarief)	ct/kWh	0,550	0,550	0,550	0,550
Biogas Levy / Biogaskostenwälzung	Een heffing op het gebruik van biogas	ct/kWh	0,010	0,011	0,011	0,011
Belastingen reductie	Reductie voor het operationeel gebruik van gas	ct/kWh	-	-	(0,138)	(0,138)
<b>Integrale gasprijs</b>		<b>ct/kWh</b>	<b>2,909</b>	<b>2,698</b>	<b>2,488</b>	<b>2,332</b>

# *Overzicht elektriciteitsprijzen*

## Algemene aannames en methodologie elektriciteitsprijzen

Prijskomponent	Aannames/ methodologie
<b>Groothandelsprijs</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>De groothandelsprijzen zijn bepaald door de gemiddelden van de dagwaarden van year-forward prijzen en van day-ahead prijzen te nemen over het jaar 2017. De prijzen zijn ontleend aan Bloomberg.</li> <li>Voor grote verbruikers bestaat de mogelijkheid om direct met de leverancier een contract af te sluiten over prijs en afname. Dit valt dan buiten de reguliere markt en daar is dan dus ook geen data over beschikbaar. Deze contracten zijn niet meegenomen in deze analyse.</li> <li><b>BE:</b> Voor België zijn er geen day-ahead prijzen beschikbaar voor 2017, daarom gebruiken we alleen de year-forward prijs.</li> </ul>
<b>Netwerkkosten</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>De netwerkkosten worden in alle landen gereguleerd door de toezichthouder. Een substantieel deel van de netwerkkosten wordt gedreven door het gecontracteerd vermogen. In de berekeningen, is gecontracteerd vermogen gebaseerd op het jaargemiddelde van het gebruik. Uiteraard kan het daadwerkelijk gecontracteerde vermogen verschillen per individuele verbruiker.</li> <li>Een onderdeel van de netwerkkosten zijn de meettarieven. Deze zijn in Nederland niet gereguleerd en hier is dus geen data over beschikbaar. Verder zijn deze bedragen vooral voor grootverbruikers verwaarloosbaar. Daarom is dit in alle landen buiten beschouwing geladen.</li> <li><b>NL:</b> Voor alle gebruiksprofielen is een gewogen gemiddelde genomen van de netwerktarieven die voor de individuele netbeheerders worden zijn voorgeschreven door ACM.</li> <li><b>BE:</b> Er bestaan grote verschillen tussen de gewesten Wallonië en Vlaanderen enerzijds, en Brussel anderzijds met betrekking tot netwerkkosten. Om dit goed in kaart te brengen is er een gemiddelde genomen van een aantal DSO's in de verschillende gewesten, gewogen op basis van het aandeel van het industrie BBP.</li> <li><b>FR:</b> In Frankrijk worden er verschillende tarieven gehanteerd op basis van het moment van de dag en het moment in het jaar. Deze subtiele verschillen zijn niet meegenomen in de berekening van de netwerktarieven. Het gehanteerde tarief is een gemiddelde van de beschikbare tarieven.</li> <li><b>DE:</b> De netwerkkosten zijn gebaseerd op de gemiddelden van de betaalde tarieven in Duitsland in 2017.</li> </ul>

## Algemene aannames en methodologie belastingen (2/2)

- Voor alle profielen wordt BTW buiten beschouwing gelaten.
- Er wordt een onderscheid gehanteerd tussen generiek geldende kortingen en vrijstellingen (voor alle verbruikers in een verbruikersprofiel), die zijn meegenomen in de “Belastingen” (kolom links) en kortingen en vrijstellingen op basis van specifieke sectoren of bedrijfskenmerken die zijn meegenomen in “Mogelijke specifieke kortingen en vrijstellingen” (kolom rechts).
- Specifieke landelijke aannames zijn als volgt:

Land	Belastingen (excl. specifieke kortingen)	Specifieke belastingkortingen of vrijstellingen
Nederland	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Standard tarieven Energie Belasting en Opslag Duurzame Energie op elektriciteit (Profiel 1-4)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Het gebruik van elektriciteit voor chemische reductie, elektrolytische en metallurgische procedés is vrijgesteld van energiebelasting</li> <li>• Elektriciteit die wordt opgewekt door middel van een Warmtekrachtkoppelings-installatie (WKK) of installaties voor de opwekking van duurzame energie en door de opwekker zelf ook weer wordt gebruikt is onder voorwaarden niet onderworpen aan energiebelasting.</li> <li>• Teruggaafregeling voor energie-intensieve bedrijven voor de belasting verschuldigd boven de 10 miljoen kWh. Effectief betalen energie-intensieve bedrijven hierdoor maximaal 0,05 cent/kWh in die schijf.</li> </ul>
België	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Standard tarieven (energie, regionale, federale bijdragen en niet netwerk gerelateerd tarieven) in Wallonië en Vlaanderen enerzijds, en Brussel anderzijds, gewogen op basis van het aandeel van het industrie BBP</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• De Belgische Accijnsadministratie biedt ook een aantal vrijstellingen op de levering van elektriciteit en / of aardgas voor specifieke bedrijfsdoeleinden (bijvoorbeeld mineralogische procedures, warmtekrachtkoppeling, productie van elektriciteit, duaal gebruik, enz.).</li> </ul>

## Algemene aannames en methodologie belastingen (1/2)

Land	Belastingen (excl. specifieke kortingen)	Specifieke belastingkortingen of vrijstellingen
<b>Frankrijk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>De verlaagde heffing op elektriciteitsverbruik (CSPE) is gebaseerd op de aanname dat deze het meest voorkomt voor (grote) industriële verbruikers (de heffing vertegenwoordigt ten minste 0,5% van de toegevoegde waarde). Er zijn twee verschillende soorten kortingen: 1) voor industriële installaties die geen significant CO<sub>2</sub>-weglekrisico hebben als gevolg van indirecte emissiekosten en 2) installaties die dit risico wél lopen. We gebruiken het gemiddelde tarief voor deze twee soorten kortingen.</li> <li>Voor de regionale heffingen hebben lokale overheden de mogelijkheid om zelf de multipliers te kiezen waarmee ze een deel van de heffing verhogen. Hier hebben wij de multipliers genomen die in de praktijk het meest gebruikt wordt (+80%).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Vrijstellingen van CSPE en lokale heffingen zijn van toepassing op specifieke gevallen, zoals Elektriciteit verbruikt in metallurgische processen, chemische reductie of elektrolyse of elektriciteit die wordt verbruikt door een bedrijf waarvan de waarde van de elektriciteit meer dan de helft van de kosten van het gefabriceerde product vertegenwoordigt</li> <li>In deze gevallen, zijn alleen de heffing over de totale netwerkkosten en de lokale belastingen van toepassing</li> </ul>
<b>Duitsland</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Alle industriële energieverbruikers krijgen 25% korting op <i>Stromsteuer</i>, dus dit is meegenomen voor alle profielen behalve de MKB verbruiker</li> <li>Er geldt een verlaagd tarief (0,25 €/MWh in plaats van 0,50 €/MWh) op de <i>StromNEV</i> §19-Umlage voor industrie met elektriciteitskosten die hoger zijn dan 4% van de omzet. We nemen aan dat dit het geval is voor verbruikersprofiel 3 en 4</li> <li>Onder dezelfde voorwaarden als voor de StromNEV 19-Umlage wordt op de <i>Offshore-Haftung Umlage</i> ook een reductie (0,25 €/MWh in plaats van 0,38 €/MWh) toegepast op verbruikersprofiel 3 en 4</li> <li>Voor de EEG-Umlage geldt een procentuele reductie (80% of 85%) in het geval dat consumptie hoger ligt dan 1 GWh/jaar en een bepaald percentage van de bruto toegevoegde waarde aan elektriciteitskosten besteed. We doen de aanname dat zowel profiel 2, 3 als 4 het gemiddelde van de twee reducties (80% of 85%) ontvangt</li> <li>Onder dezelfde voorwaarden als voor de reductie van de EEG Umlage bestaat er voor de KWKG-Umlage ook een belastingkorting van 80% of 85%. Deze wordt op dezelfde manier toegepast op verbruikersprofiel 2, 3 en 4 als de EEG-Umlage korting</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Verdere mogelijke reducties op de Stromsteuer zijn gelden in specifieke situaties. Dit zijn onder andere de Spitzenausgleich (gebaseerd op de hoogte van de pensioencontributie) en §10 Electricity Tax Act (een reductie van maximaal 90% op de energiebelasting voor specifieke productie). Verder bestaat er in specifieke gevallen een volledige uitzondering op de Stromsteuer</li> </ul>

## Overzicht 2017 elektriciteitsprijs componenten NL

### Uitsplitsing elektriciteitsprijs Nederland

Prijs componenten	Beschrijving	Eenheid	MKB gebruiker	Kleine industriële gebruiker	Industriële gebruiker	Grote industriële gebruiker
Groothandelsprijs		ct/kWh	3,824	3,841	3,841	3,858
Netwerkkosten		ct/kWh	1,792	1,268	0,027	0,008
Periodieke aansluitvergoeding	Vaste kosten per jaar voor aansluiting (wordt alleen apart berekend voor gebruikers op het distributienet)	ct/kWh	0,125	0,031	-	-
Transportdienst	Bestaande uit het vastrecht tarief, kW-gecontracteerd tarief, kW-max tarief en kWh-tarief	ct/kWh	1,666	1,237	0,267	0,079
Volumecorrectie	Voor grootverbruikers is er de mogelijkheid om gebruik te maken van de volumecorrectie (tot 90%) op transportkosten als het gebruik hoger ligt dan 50 GWh/jaar en de bedrijfstijd meer is dan 5700 uur.	ct/kWh	-	-	(0,240)	(0,071)
Belastingen (meest voorkomend)		ct/kWh	2,118	1,756	0,225	0,072
Belasting op elektriciteit (variable)	Degressieve belasting op elektriciteitsverbruik	ct/kWh	1,769	1,421	0,181	0,058
Opslag duurzame energie op gas (variable)	Een degressieve opslag op elektriciteitsverbruik	ct/kWh	0,410	0,350	0,045	0,014
Belastingvermindering	Alle afnemers hebben recht op een belastingvermindering van €308,54 per jaar.	ct/kWh	(0,062)	(0,015)	(0,000)	(0,000)
<b>Integrale elektriciteitsprijs</b>		<b>ct/kWh</b>	<b>7,734</b>	<b>6,865</b>	<b>4,093</b>	<b>3,939</b>

## Overzicht 2017 elektriciteitsprijs componenten BE



### Uitsplitsing elektriciteitsprijs België

Prijs componenten	Beschrijving	Eenheid	MKB gebruiker	Kleine industriële gebruiker	Industriële gebruiker	Grote industriële gebruiker
Groothandelsprijs		ct/kWh	3,725	3,725	3,725	3,725
Netwerkkosten		ct/kWh	3,517	2,009	0,434	0,455
Transmissiekosten	Bestaande uit; connectietarieven, tarief voor onderhoud infrastructuur, tarief voor management elektrisch systeem, tarief voor compensatie van netwerkverliezen, tarief voor marktintegratie	ct/kWh	1,887	1,182	0,434	0,455
Distributiekosten	Bestaande uit tarief voor beschikbare energie, tarief voor systeem management, meettarief	ct/kWh	1,630	0,828	-	-
Belastingen (meest voorkomend)		ct/kWh	2,265	2,090	0,946	0,433
Energie bijdrage		ct/kWh	0,193	0,193	0,193	0,193
Federale bijdrage	Algemene energibelasting geheven op nationaal niveau.	ct/kWh	0,337	0,337	0,250	0,010
Regionale bijdrage	Bestaande uit; Vlaanderen - Bijdrage Energiefonds Wallonië - Connection fee Brussels - Publieke service fee	ct/kWh	0,367	0,300	0,223	0,190
Niet netwerkgerelateerde bijdragen	Alleen toepasbaar op kleinere verbruikers	ct/kWh	1,368	1,260	0,281	0,041
<b>Integrale elektriciteitsprijs</b>		<b>ct/kWh</b>	<b>9,507</b>	<b>7,824</b>	<b>5,105</b>	<b>4,614</b>



## Overzicht 2017 elektriciteitsprijs componenten FR

### Uitsplitsing elektriciteitsprijs Frankrijk

Prijs componenten	Beschrijving	Eenheid	MKB gebruiker	Kleine industriële gebruiker	Industriële gebruiker	Grote industriële gebruiker
Groothandelsprijs		ct/kWh	4,517	4,527	4,482	4,492
Netwerkkosten		ct/kWh	2,549	2,133	0,342	0,264
Administratiekosten (CG)		ct/kWh	0,119	0,030	0,008	0,000
Transportdienst tarief (CS)	Tarief geheven op het transport, bestaat uit een vast en variabel deel	ct/kWh	2,430	2,103	0,563	0,586
Netwerkkosten reducties	Voor gebruikers met verbruik boven de 10 GWh/jaar geldt een reductie op de transmissietarieven, afhankelijk van de bedrijfstijd (Profiel 3: -40%, Profiel 4: -55%).	ct/kWh	-	-	(0,228)	(0,322)
Belastingen (meest voorkomend)		ct/kWh	2,381	2,339	0,465	0,467
CSPE	Heffing over gebruik van elektriciteit	ct/kWh	2,250	2,250	0,392	0,392
TLCFE	Locale heffing over energiegebruik die met behulp van een door lokale overheden vastgestelde multiplier berekend worden	ct/kWh	0,053	0,053	0,053	0,053
CTA	CTA (transport/distribution) – heffing over de totale netwerkkosten die gemaakt worden door de gebruiker	ct/kWh	0,078	0,036	0,020	0,022
<b>Integrale elektriciteitsprijs</b>		<b>ct/kWh</b>	<b>9,447</b>	<b>8,999</b>	<b>5,290</b>	<b>5,222</b>

## Overzicht 2017 elektricitetsprijs componenten DE



### Uitsplitsing elektricitetsprijs Duitsland

Prijs componenten	Beschrijving	Eenheid	MKB gebruiker	Kleine industriële gebruiker	Industriële gebruiker	Grote industriële gebruiker
Groothandelsprijs		ct/kWh	3,352	3,362	3,362	3,372
Netwerkkosten		ct/kWh	5,129	2,732	0,321	0,115
Capaciteit (Leistungspreis)	Tarief dat betaald wordt over de capaciteit van de aansluiting	ct/kWh	0,835	2,331	1,282	0,898
Arbeidskosten (Arbeitspreis)	Tarief dat betaald wordt om te compenseren voor de arbeid die geleverd wordt	ct/kWh	4,294	0,401	0,321	0,257
Netwerkkosten reducties	Voor gebruikers met een elektriciteitsconsumptie boven de 10 GWh/jaar geldt een reductie op de transmissie netwerkkosten. Het percentage hangt af van de bedrijfstijd (Profiel 3: -80%, Profiel 4: -90%).	ct/kWh	-	-	(1,282)	(1,039)
Belastingen (meest voorkomend)		ct/kWh	9,838	6,170	3,041	2,980
Konzessionsabgabe	Tarief voor support lokale overheid	ct/kWh	0,110	0,110	0,110	0,110
§19 StromNEV umlage	Degressieve heffing ter compensatie van reductie in transmissietarieven	ct/kWh	0,388	0,219	0,029	0,025
Offshore-Haftung Umlage	Degressieve heffing om offshore wind elektriciteitsopwekking te bekostigen	ct/kWh	(0,028)	0,005	0,024	0,025
EEG Umlage	Terugleververgoeding met als doel het stimuleren van opwekking van duurzame energie	ct/kWh	6,880	4,042	1,261	1,206
KWKG Umlage	Deze heffing ondersteunt de opwekking van elektriciteit uit warmtekrachtcentrales	ct/kWh	0,438	0,257	0,080	0,077
Stromsteuer	Elektricitetsbelasting	ct/kWh	2,050	1,537	1,537	1,537
<b>Integrale elektricitetsprijs</b>		<b>ct/kWh</b>	<b>18,320</b>	<b>12,264</b>	<b>6,724</b>	<b>6,467</b>

## Over dit rapport

### Reikwijdte



Er zijn vier verbruikersprofielen vastgesteld voor zowel gas als elektriciteit. De vier verbruikersprofielen omvatten het MKB en industriële verbruikers en zijn representatief voor de variëteit aan afnemers die in de praktijk waargenomen kunnen worden. Deze profielen worden gebruikt om een beeld te schetsen van de elektriciteit- en gasprijzen in Nederland en omliggende landen. De daadwerkelijke individuele energierekeningen kunnen in de praktijk afwijken, bijvoorbeeld als gevolg van geografische verschillen of specifieke uitzonderingsbepalingen. Alle analyses in deze rapportage geven gemiddelden weer van de prijzen in 2017.

### Kwaliteit van informatie



Voor het bepalen van de hoogte van de verschillende componenten van de energierekening is uitsluitend gebruik gemaakt van openbare, verifieerbare bronnen. Het gaat bijvoorbeeld om websites van de Nederlandse en internationale belastingdiensten, netbeheerders en een database zoals Bloomberg. In combinatie met de gehanteerde aannames, die transparant zijn gemaakt, is onze methode daarmee geheel reproduceerbaar.

Er zijn geen activiteiten uitgevoerd die het karakter dragen van een accountantscontrole of due diligence.

Dit rapport is alleen bedoeld voor het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Wij accepteren geen aansprakelijkheid (ook niet voor nalatigheid) richting enige andere partij dan u of voor enig ander gebruik van dit rapport dan waarvoor het bedoeld is.